Työelämä
Vesa Rantahalvari

28.3.2018

Verojaosto keskiviikko 04.04.2018 klo 10.30 / HE 15/2017 vp

Tässä muistiossa tarkastellaan sote- ja maakuntauudistusta ainoastaan erilaisten sote-tuottajien verotuksellisen tasapuolisuuden näkökulmasta.

Päämääränä tulee olla se, että verotus ei aseta erilaisia sote-tuottajia kilpailullisesti eriarvoiseen asemaan. Tämä on tärkeää, jotta sote-uudistukseen sisältyvä monituottajamalli voi osaltaan tukea sote-uudistuksen tavoitteiden saavuttamista. Verotuksellinen tasapuolisuus on toteutettava myös siksi, että verotus ei olisi tulkittavissa keinoksi järjestää kiellettyä valtiontukea. Tähän on kiinnittänyt huomiota muun muassa korkein hallinto-oikeus.

Voimassa oleva verolainsäädäntö asettaa julkiset tuottajat yksityisiä tuottajia parempaan asemaan verotuksellisesti. Tämä johtuu siitä, että julkiset tuottajat eivät maksa ylijäämästään veroa, niillä on arvonlisäveron palautusjärjestelmä sekä ne eivät maksa kiinteistöveroa ja varainsiirtoveroa. Veroneutraliteetti edellyttää, että nämä verotukselliset erot poistetaan.

Eduskunnassa käsiteltävänä oleva lakiesityspaketti sisältää tuloveromuutoksen. Muutos on tarkoituksenmukainen eikä EK:lla ole siihen huomautettavaa.

EK pitää esitystä arvonlisäverokustannusten korvaamisesta epäonnistuneena. Säännös ei ole riittävän tarkkarajainen sekä korvauksen sisällyttäminen tuottajakorvaukseen ja talousarviomenettelyt ovat omiaan tekemään järjestelmästä monimutkaisen, vaikeasti hallittavan ja läpinäkymättömän. Mallin yksityiskohtainen toteutustapa ei ole vielä edes selvillä ja esityksessä mm. todetaan epämääräisesti, että ”malli edellyttää yksityisten palveluntuottajien syvempää integraatiota julkiseen palvelujärjestelmään”.

Paljon esitystä tarkoituksenmukaisempi tapa arvonlisäverotusta koskevan veroneutraliteetin toteuttamiseksi on, että 1) nykyisestä julkisia sote-tuottajia hyödyttävästä arvonlisäveron palautusjärjestelmästä luovutaan kokonaan; tai 2) nykyistä palautusjärjestelmää laajennetaan siten, että palautuksen saavat samoilla ehdoilla kaikki julkisia sote-palveluja tuottavat tuottajat siltä osin, kun ne tuottavat julkisia sote-palveluja.

Kiinteistöverotus ja varainsiirtoverotus eivät jatkossa ilmeisesti aseta erilaisia sote-tuottajia erilaiseen asemaan. EK:n käsityksen mukaan maakunnat ja niiden omistamat tuottajat ovat velvollisia maksamaan kiinteistöveroa ja varainsiirtoveroa. Tätä ei syystä tai toisesta kuitenkaan mainita hallituksen lakiesityksissä, vaikka se tulisi niistä ilmetä.